

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

יום שישי י"א בסיון תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מ"ל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מ"ל או לפקס.

נדריים - ה

1. כיצד הגמרא מנסה להמשיך לפרש את דברי שמואל בביאור דברי משנתנו 'מודרני ממך' - שאני אוכל לך?
 א. רק משום שסיים 'שאני אוכל לך' או 'שאני טועם לך', הוא אסור וחבירו מותר אע"פ שפתח במודרני ממך, אבל אם אמר מודרני ממך ולא סיים 'שאני אוכל לך' - שניהן אסורין. וכדאמר ר' יוסי בר' חנינא: מודרני הימך - שניהן אסורין. [משום דמשמע מודר אני ונכסי ממך ומנכסוך]. והקשו על דברי ר' יוסי בר חנינא, ממשנה: הריני עליך חרם - המודר אסור, אבל המדיר לא. ותיירצו: מדובר שפירש 'ואת עלי לא'. עוד הקשו מהמשך: את עלי חרם - הנודר אסור, אבל מודר לא. ותיירצו: מדובר שפירש 'ואת עלי לא'. והקשו: שמהסיפא שם: הריני עליך ואת עלי - שניהן אסורין, משמע שבסתמא - הוא אסור וחברו מותר. אלא כוונת ר' יוסי בר' חנינא: מודר אני לך - שניהן אסורין, [מתפרש נכסי אסורין 'לך' ו'משלך'], מודרני הימך - הוא אסור וחברו מותר. ולפ"ז קשה על שמואל שהעמיד: 'מודרני הימך' - שניהם אסורין.
 ב. רק משום שאמר 'שאני אוכל לך' אסור רק באכילה, אבל אם אמר 'מודרני ממך' לחוד- אסור אפילו בהנאה. [שידיים שאין מוכיחות הווין ידיים] ונדחה - א"כ היה צריך שמואל לומר: 'ואם לא אמר אלא שאני אוכל לך ... אינו אסור אלא באכילה'.
 ג. למסקנא - רק כשסיים 'שאני אוכל לך' נאסר, אבל כשאמר 'מודרני הימך' בלבד לא משמע בהחלט שיהיה אסור לו להנות מחבירו, והטעם: כי שמא 'מודר אני ממך', משמעו לא אדבר איתך... 'מופרשני ממך' - לא אעשה עמך משא ומתן... 'מרוחקני ממך' - לא אלך בד' אמותיך, ומספק לא חל.
2. שמואל סבר כשיטת ר' יהודה שידיים שאין מוכיחות לא הוויין ידיים - היכן מצינו שיטת ר' יהודה?
 עיקר נוסח הגט: הרי את מותרת לכל אדם.
 לרבי יהודה צריך לכתוב גם: 'ושטר זה יהיה לך ממני ספר גירושין ואיגרת עזיבה' [תורגם], ובלא תוספת זו נחשב יד שאינו מוכיח שאינו יד, שלא משמע שכוונתו לגרשה בגט, יתכן שכוונתו לגרשה בדיבור והגט הוא רק כראיה.
3. מדוע שמואל נדחק להעמיד המשנה כר' יהודה היחיד, ולא העמיד כרבנן הסוברים שגם יד שאינו מוכיח נחשב יד, ויפרש שמודרני ממך לחוד אסור?
 ביאר רבא: מלשון משנתנו הכריח כך: ששנינו 'שאני אוכל לך, שאני טועם לך'...
 ואם משנתנו כרבנן מדוע לא שנינו 'שאני אוכל', בלי לך, והיינו לומדים מזה שהנדר חל אף ביד שאינו מוכיח.
4. ידיים שאין מוכיחות - אביי אמר: הוויין ידיים, ורבא אמר: לא הוויין ידיים. מה מקורו של רבא?
 'נזיר להזיר לה' מקיש ידות נזירות לנזירות, מה נזירות בהפלאה, אף ידות נזירות בהפלאה, שצריך שיהיה ברור שאמירתו היא נדר. נזירות בהפלאה - אדם שראה את חבירו ואמר הריני נזיר אם זה נזיר ולא הכיר בו באותה שעה שהיה נזיר, אע"פ שנודע א"כ שהוא נזיר אין נזירות חלה עליו משום שבזמן שנזיר לא היה ברור שיש כאן נדר של נזירות.
5. מדוע מחלוקת אביי ורבא אינה תלויה במחלוקת ר' יהודה רבנן בענין נוסח הגט?
 אביי יאמר: רק לגבי גט מצריך רבי יהודה ידיים מוכיחות כיון שצריך כריתות - הבדלה גמורה. אבל בעלמא לא צריך ידיים מוכיחות. רבא יאמר: רק לגבי גט לא מצריכים רבנן ידיים מוכיחות כיון שאין אדם מגרש אשת חבירו וברור שכוונתו שהוא המגרש בשטר זה, [ולכן אין צורך לכתוב ממני] אבל בעלמא כשהענין מצד עצמו לא מוכיח, צריך לשון של יד מוכיח.